

Signals and Linear Systems
სიგნალები და წრფივი სისტემები
100pts total
(15pt midterm)

Problem set 1(20pt)

Calculate and plot the zero-state response of an LTI system to $x(t) = u(t-3) - u(t)$ if the impulse response of the system is $h(t) = (1 - |t-1|)[u(t) - u(t-2)]$. You must use the graphical method.

გამოთვალეთ ნულგანი მდგომარეობის გამოძახილი LTI სისტემისა სიგნალისათვის $x(t) = u(t-3) - u(t)$ თუ სისტემის იმპულსური გამოძახილი მოიცემა როგორც $h(t) = (1 - |t-1|)[u(t) - u(t-2)]$. გამოიყენეთ გრაფიკული მეთოდი.

Problem set 2(20pt)

Calculate the trigonometric CTFS coefficients for the following functions:
გამოთვალეთ ტრიგონომეტრიული ფურიე მწკრივის CTFS კოეფიციენტები სიგნალისათვის

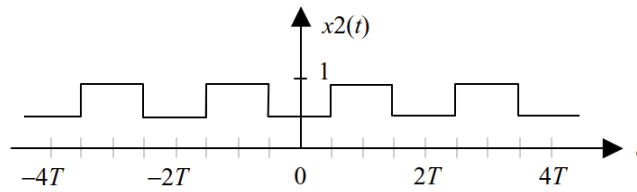
$$x(t) = \cos 7t + \sin(15t + \pi/2);$$

Problem set 3(30pt)

Consider the following periodic functions represented as CTFS:
განვიხილოთ პერიოდული სიგნალი რომელიც მოიცემა ფურიეს მწკრივით:

$$x(t) = \frac{7}{\pi} \sum_{m=0}^{\infty} \sin[8\pi(2m+1)t]$$

- (i) CTFS-დან იპოვნეთ $x(t)$ სიგნალის ფუნდამენტური პერიოდი T_0 .
- (ii) განსაზღვრეთ $x(t)$ სიმეტრია.

სურ 1:

Problem set 4(30pt)

Raised square wave with period $2T$:

აწეული კვადრატული ტალღა სურ.1 პერიოდით $2T$ მოიცემა როგორც

$$x(t) = \begin{cases} 0.5 & -T/2 \leq t < T/2 \\ 1 & T/2 \leq t < 3T/2 \end{cases}$$

გამოთვალეთ ექსპონენციალური ფურიე მწკრივის კოეფიციენტები.

მითითება: მარტივი გზა იქნება, გამოიყენოთ სიგნალის სიმეტრია და გამოთვალეთ ფურიეს ტრიგონომეტრიული მწკრივის კოეფიციენტები. შემდეგ გამოიყენოთ კავშირი ტრიგონომეტრიული მწკრივის კოეფიციენტებსა და ექსპონენციალური მწკრივის კოეფიციენტებს შორის.

$$D_n = \begin{cases} a_0 & n = 0; \\ \frac{1}{2} (a_n - jb_n) & n > 0 \\ \frac{1}{2} (a_{-n} + jb_{-n}) & n < 0 \end{cases} \quad (1)$$

CTFS ფორმულები

$$x(t) = a_0 + \sum_{n=1}^{\infty} (a_n \cos(n\omega_0 t) + b_n \sin(n\omega_0 t)) \quad (2)$$

$$a_0 = \frac{1}{T_0} \int_{\langle T_0 \rangle} x(t) dt \quad (3)$$

$$a_n = \frac{2}{T_0} \int_{\langle T_0 \rangle} x(t) \cos(n\omega_0 t) dt \quad (4)$$

$$b_n = \frac{2}{T_0} \int_{\langle T_0 \rangle} x(t) \sin(n\omega_0 t) dt \quad (5)$$

$$x(t) = \sum_{n=0}^{\infty} D_n e^{jn\omega_0 t} \quad (6)$$

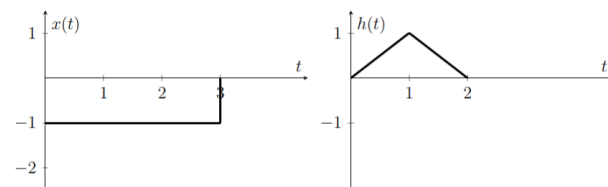
$$D_n = \frac{1}{T_0} \int_{\langle T_0 \rangle} x(t) e^{-jn\omega_0 t} dt \quad (7)$$

$$\begin{aligned}
e^{\pm jt} &= \cos t \pm j \sin t \\
\cos t &= \frac{1}{2}[e^{jt} + e^{-jt}] \\
\sin t &= \frac{1}{2j}[e^{jt} - e^{-jt}] \\
\cos\left(t \pm \frac{\pi}{2}\right) &= \mp \sin t \\
\sin\left(t \pm \frac{\pi}{2}\right) &= \pm \cos t \\
\sin 2t &= 2 \sin t \cos t \\
\cos^2 t + \sin^2 t &= 1 \\
\cos^2 t - \sin^2 t &= \cos 2t \\
\cos^2 t &= \frac{1}{2}(1 + \cos 2t) \\
\sin^2 t &= \frac{1}{2}(1 - \cos 2t) \\
\cos^3 t &= \frac{1}{4}(3 \cos t + \cos 3t) \\
\sin^3 t &= \frac{1}{4}(3 \sin t - \sin 3t) \\
\cos(t \pm \theta) &= \cos t \cos \theta \mp \sin t \sin \theta \\
\sin(t \pm \theta) &= \sin t \cos \theta \pm \cos t \sin \theta \\
\tan(t \pm \theta) &= \frac{\tan t \pm \tan \theta}{1 \mp \tan t \tan \theta} \\
\sin t \sin \theta &= \frac{1}{2}[\cos(t - \theta) - \cos(t + \theta)] \\
\cos t \cos \theta &= \frac{1}{2}[\cos(t + \theta) + \cos(t - \theta)]
\end{aligned}$$

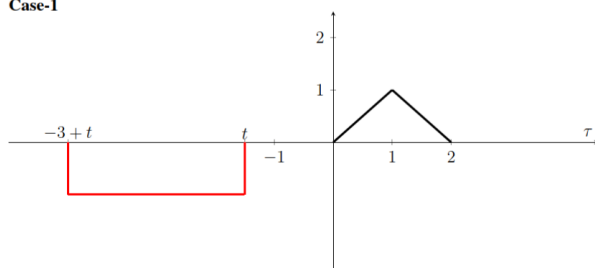
ବ୍ୟୂତ 2:

amocana 1

3 Calculate and plot the zero-state response of an LTI system to $x(t) = u(t-3) - u(t)$ if the impulse response of the system is $h(t) = (1-|t-1|)[u(t) - u(t-2)]$. **You must use the graphical method.**

Case-1

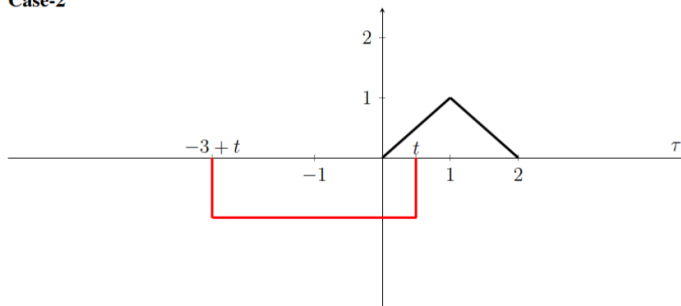

სურ 3:

$$t \leq 0$$

$$y(t) = 0$$

Case-2

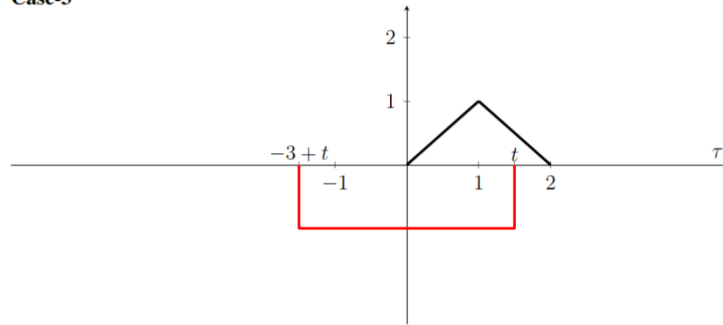

სურ 4:

$$0 \leq t \leq 1$$

$$y(t) = \int_0^t -\tau d\tau = -\frac{\tau^2}{2} \Big|_0^t = -\frac{t^2}{2}.$$

Case-3

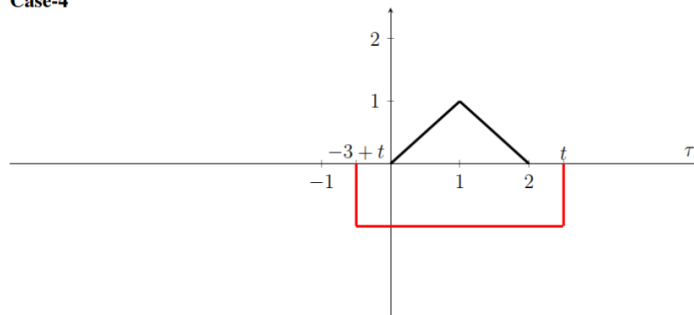

$$1 \leq t \leq 2$$

$$\begin{aligned} y(t) &= \int_0^1 -\tau d\tau + \int_1^t -(2-\tau) d\tau = -\frac{1}{2} + \frac{(2-\tau)^2}{2} \Big|_1^t = -1 + \frac{(2-t)^2}{2} \\ &= \frac{t^2}{2} - 2t + 1 \end{aligned}$$

სურ 5:

Case-4

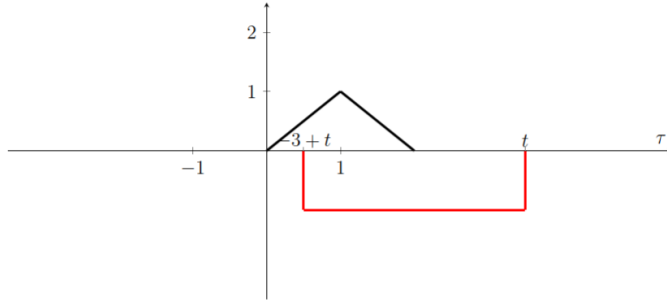
$$t \geq 2, -3+t \leq 0 \rightarrow 2 \leq t \leq 3$$

$$y(t) = \int_0^1 -\tau d\tau + \int_1^2 -(2-\tau) d\tau = -1$$

სურ 6:

Case-5

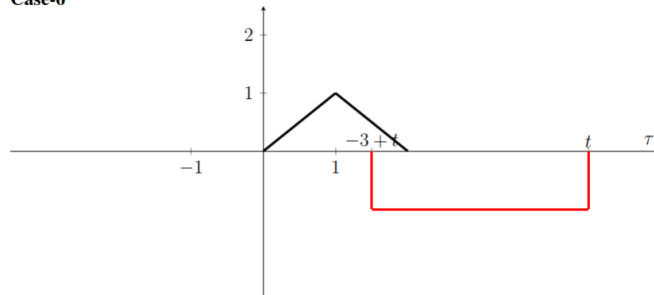
7

$$\begin{aligned} 0 \leq -3+t \leq 1 &\rightarrow 3 \leq t \leq 4 \\ y(t) &= \int_{-3+t}^1 -\tau d\tau + \int_1^2 -(2-\tau) d\tau = -\frac{\tau^2}{2} \Big|_{-3+t}^1 - \frac{1}{2} = -\frac{1}{2} + \frac{(t-3)^2}{2} - \frac{1}{2} \\ &= -1 + \frac{(t-3)^2}{2} = \frac{t^2}{2} - 3t + \frac{7}{2} \end{aligned}$$

სურ 7:

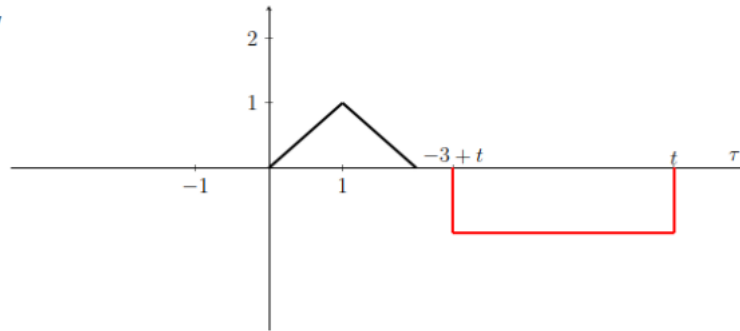
Case-6

$$\begin{aligned} 1 \leq -3+t \leq 2 &\rightarrow 4 \leq t \leq 5 \\ y(t) &= \int_{-3+t}^2 -(2-\tau) d\tau = -\frac{(2-\tau)^2}{2} \Big|_{-3+t}^2 = -\frac{(5-t)^2}{2} \end{aligned}$$

სურ 8:

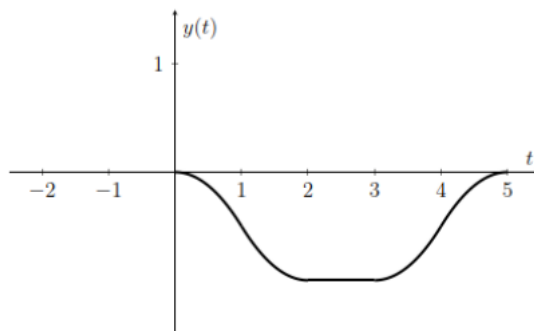
Case-7

$$-3+t \geq 2 \rightarrow t \geq 5$$

$$y(t) = 0$$

$$y(t) = \begin{cases} 0 & t \leq 0 \\ -\frac{t^2}{2} & 0 \leq t \leq 1 \\ \frac{t^2}{2} - 2t + 1 & 1 \leq t \leq 2 \\ -1 & 2 \leq t \leq 3 \\ \frac{t^2}{2} - 3t + \frac{7}{2} & 3 \leq t \leq 4 \\ -\frac{(5-t)^2}{2} & 4 \leq t \leq 5 \\ 0 & t \geq 5 \end{cases}$$

სურ 9:

ამოცანა 4 ამოხსნა

- (b) By inspection, we note that the time period $T_0 = 2T$, which implies that the fundamental frequency $\omega_0 = \pi/T$. Since $x(t)$ is an even function, therefore, the DTFS coefficients D_n 's are given by

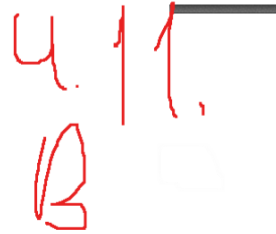
$$D_n = \frac{2}{T_0} \int_0^{T_0/2} x(t) \cos(n\omega_0 t) dt = \begin{cases} \frac{1}{T} \int_0^{0.5T} 0.5 dt + \frac{1}{T} \int_{0.5T}^T dt = 0.25 + 0.5 = 0.75 & n = 0 \\ \frac{1}{T} \int_0^{0.5T} 0.5 \cos(n\omega_0 t) dt + \frac{1}{T} \int_{0.5T}^T \cos(n\omega_0 t) dt, & n \neq 0. \end{cases}$$

For ($n \neq 0$), the DTFS coefficients are given by

$$\text{or, } D_n = \frac{0.5}{T} \left[\frac{\sin(n\omega_0 t)}{n\omega_0} \right]_0^{0.5T} + \frac{1}{T} \left[\frac{\sin(n\omega_0 t)}{n\omega_0} \right]_{0.5T}^T = \frac{0.5}{n\pi} [\sin(0.5n\pi) - 2\sin(0.5n\pi)] = -\frac{0.5}{n\pi} \sin(0.5n\pi).$$

Combining the above results, we get

$$D_n = \begin{cases} \frac{3}{4} & n = 0 \\ 0 & \text{even } n, n \neq 0. \\ -\frac{1}{2|n|\pi} & \text{odd } n, n = (4k+1) \\ \frac{1}{2|n|\pi} & \text{odd } n, n = (4k+3). \end{cases}$$

The magnitude and phase spectra are given by

$$\text{Magnitude Spectrum: } |D_n| = \begin{cases} \frac{3}{4}, & n = 0 \\ 0, & \text{even } n, n \neq 0. \\ \frac{1}{2|n|\pi}, & \text{odd } n. \end{cases}$$

$$\text{Phase Spectrum: } \angle D_n = \begin{cases} 0, & \text{even } n \\ \pi, & \text{odd } n, n = (4k+1) \\ 0, & \text{odd } n, n = (4k+3). \end{cases}$$

სურ 10: